

१३. हिरवंगार झाडासारखं

भाग

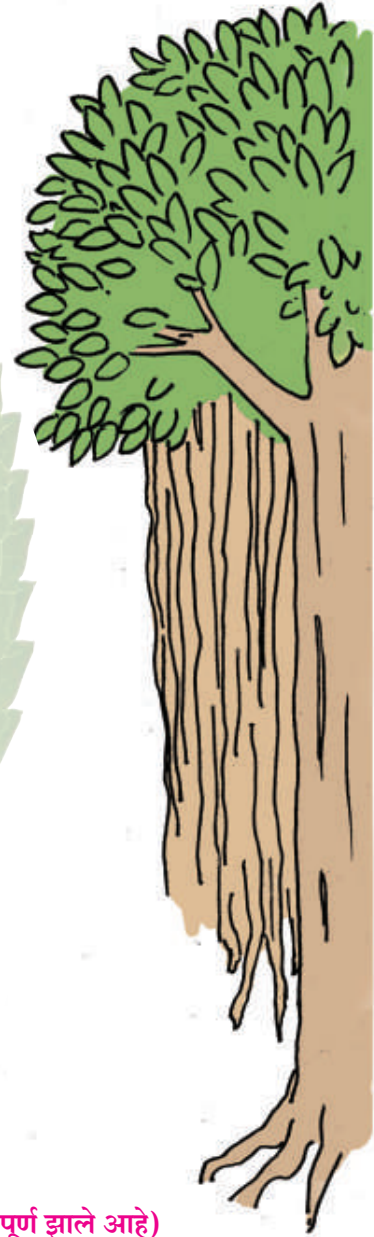
४

जॉर्ज लोपीस (१९५०-२००५) :

अत्यंत संवेदनशील कवी. सत्यकथा या अंकातून त्यांच्या काही कविता प्रसिद्ध झाल्या आहेत. 'रक्तात भिनलेल्या कविता', 'पूर्ण झाले आहे' हे त्यांचे कवितासंग्रह प्रसिद्ध आहेत.

झाडांची सहनशीलता, दातृत्व, सहकार्याची वृत्ती, कठीण प्रसंगांतही घट्ट पाय रोवून राहण्याची वृत्ती इत्यादींचे वर्णन प्रस्तुत कवितेत केलेले आहे. आनंदी जीवन जगण्यासाठी हे सर्व गुण आपल्या अंगी बाणवावेत, झाडांसारखे हिरवेगार ताजे, प्रफुल्लित राहावे, असा संदेश प्रस्तुत कवितेत दिला आहे.

झाड बसते ध्यानस्थ ऋषिसारखं मौन व्रत
धारण करून तपश्चर्या करत...
पक्षी झाडांचे कुणीच नसतात
तरीही झाड त्यांचं असतं
मुळावर घाव घातला तरी झाड मुकाट सहन करते
झाडांच्या पानावरून वहीच्या पानावर
अलगद उतरतात दवांचे टपोरे थेंब
झाडाकडे टक लावून पाहिलं तर
शरीरभर विरघळतो हिरवा रंग
रक्त होते क्षणभर हिरवेगार
आयुष्य होतं नुकत्याच खुडलेल्या फुलासारखं टवटवीत
झाडाचे बाहु सरसावलेले असतात मुसाफिराना कवेत घेण्यासाठी
पानझडीनंतर झाड पुन्हा नवीन वस्त्र धारण करतं
नव्या नवरीसारखं
झाडाला पालवी फुटल्यावर फुटते शरीरभर पालवी
अन झटकली जाते मरगळ
पक्ष्यांच्या मंजुळ नादात झाडाचंही जीवनाचं
एक संथ गाणे दडलेले असते
हसावं कसं सळसळत्या पानासारखं
मुळावं मुरावं कसं तर? झाडासारखं घट्ट पाय रोवीत
जगावं कसं तर? हिरवंगार झाडासारखं
रोजचं चिंतन करावं कसं तर झाडासारखं!

(पूर्ण झाले आहे)

शब्दार्थ :

मौन व्रत - न बोलण्याचा नियम. मुकाट - शांत. कवेत घेणे - मिठीत घेणे.

कृती

(१) चौकटी पूर्ण करा.

(अ) कवीने झाडाला दिलेली उपमा-	____
(आ) पानझडीनंतरचे, नवी वस्त्रे धारण करणारे झाड म्हणजे-	____
(इ) कवीच्या मते उत्साही आयुष्य म्हणजे-	____
(ई) अलगद उतरणारे थेंब-	____
(उ) फुटते शरीरभर पालवी याचा अर्थ-	____

(२) आकृती पूर्ण करा.

झाडाकडे टक लावून पाहिल्यानंतर घडणाऱ्या गोष्टी

(३) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) झाडाच्या जीवनाचं गाणं कशात दडलेलं असतं ?
(आ) झाडाच्या मुळावर घाव घातल्यावर त्याची प्रतिक्रिया काय असते ?

(४) 'पानझडीनंतर' हे उत्तर येईल असा प्रश्न तयार करा.

(५) खालील ओळींचा तुम्हांला कळलेला अर्थ लिहा.

- (अ) हसावं कसं सळसळत्या पानासारखं.
(आ) जगावं कसं तर ? हिरव्या झाडासारखं.

(६) काव्यसौंदर्य.

- (अ) खालील ओळींचे रसग्रहण करा.
'झाडांच्या पानावरून वहीच्या पानावर
अलगद उतरतात दवांचे टपोरे थेंब'
(आ) 'झाडाचे मानवी जीवनातील स्थान', याविषयी तुमचे विचार लिहा.
(इ) 'झाडापासून आनंदी जगणे शिकावे', या विधानातील विचार स्पष्ट करा.

9ZNRVA